

De Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022

Gemeente Staphorst

Inhoudsopgave

De Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022	3
Leeswijzer	4
Achtergrondkenmerken	5
Deelnemers	5
Geslacht	5
Leeftijdsverdeling	5
Opleidingsniveau	5
Inkomen	5
Kwaliteit van leven	6
Ervaren gezondheid	6
Moeite met rondkomen	6
Langdurige ziekten en aandoeningen	6
Mentaal welbevinden	7
Psychische klachten	7
Angst en depressie	7
Suicidegedachten	7
Mentaal welbevinden	8
Stress	8
Regie over eigen leven	8
Veerkracht	8
Zingeving	9
Zinvolheid	9
Richting en doel	9
Geluk	9
Meedoen	10

Contact met burens	10
Eenzaamheid	10
Meedoen	11
Mantelzorg geven	11
Vrijwilligerswerk	11
Buiten de samenleving staan	11
Lichaamsfuncties	12
Overgewicht	12
Vallen	12
Sporten en bewegen	12
Lichaamsfuncties	13
Alcoholgebruik	13
Roken	13
Gezonde leefomgeving	14
Gezonde en groene omgeving	14
Geluidhinder	14
Veiligheid	14
Gezondheidsklachten tijdens de corona-pandemie	15
Niet-specifieke gezondheidsklachten	15
Langdurige klachten na corona-besmetting	15
Gevolgen coronaperiode	16
Positieve en negatieve gevolgen	16
Heftige gebeurtenissen	16
Uitgestelde zorg	16
Contact	17

De Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022

De Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen is een landelijk vragenlijstonderzoek naar de gezondheid, het welzijn en de leefgewoonten onder inwoners van 18 jaar en ouder in Nederland. GGD'en voeren dit onderzoek elke vier jaar uit, samen met het RIVM, CBS en GGD GHOR Nederland. Dat doen zij in opdracht van de gemeente. Gemeenten zijn verplicht iedere vier jaar de gezondheidssituatie van inwoners in kaart te brengen.

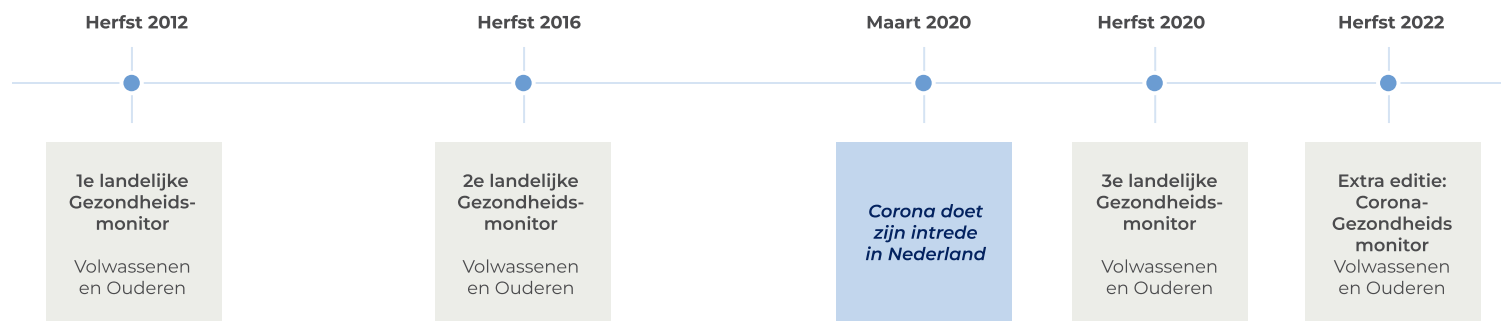
Bij rampen en crises is het extra belangrijk om de gezondheidssituatie te volgen. De coronapandemie is daar een voorbeeld van. In het najaar van 2022 is er een extra meting uitgevoerd: de Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022. Deze meting volgde twee jaar na de laatste meting in 2020 en vier maanden na afschaffing van de laatste coronamaatregel.

In heel Nederland werden ruim een miljoen mensen uitgenodigd om een vragenlijst in te vullen; 34% van hen deed mee. De resultaten van het onderzoek vormen een belangrijke basis voor de invulling en ontwikkeling van het lokale gezondheidsbeleid. Zo kan bijvoorbeeld blijken dat er meer hulp nodig is voor bepaalde groepen inwoners of dat er extra voorzieningen nodig zijn in een bepaald gebied.

Netwerk GOR (Gezondheidsonderzoek bij Rampen)

De GGD'en voeren de Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022 uit in het kader van de Integrale Gezondheidsmonitor COVID-19. Hierbij wordt samengewerkt met GGD GHOR Nederland, het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het Nivel en ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum, samen het Netwerk GOR.

Het onderzoek is bedoeld om de fysieke en mentale gezondheidseffecten als gevolg van de coronapandemie onder de Nederlandse bevolking inzichtelijk te maken. ZonMw is namens het ministerie van VWS

Leeswijzer

Dit rapport beschrijft de belangrijkste resultaten van de Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022 voor gemeente Staphorst. Het rapport is opgedeeld in verschillende thema's. Per thema wordt beschreven hoe de situatie in 2022 was in de gemeente. Waar mogelijk en relevant wordt ook beschreven:

- hoe de situatie zich heeft ontwikkeld in de loop van de tijd;
- of er verschillen zijn tussen groepen inwoners;
- of er verschillen zijn met heel de regio IJsselland en met heel Nederland.

Een volledig overzicht van de resultaten is terug te vinden in het tabellenboek en op de databank van de [IJssellandscan](#).

- De doelgroep van het onderzoek zijn personen van 18 jaar en ouder die in Nederland wonen. Het CBS selecteert willekeurig personen uit de Basisregistratie Personen (BRP) die worden uitgenodigd voor deelname aan de Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022. Dit noemen we een steekproef. De geselecteerde personen vormen samen een doorsnee van de Nederlandse bevolking.
- Om de resultaten zo representatief mogelijk te laten zijn voor de inwoners van de gemeente, zijn de resultaten gewogen. Dit houdt in dat meer gewicht is gegeven aan de antwoorden van groepen inwoners die verhoudingsgewijs weinig meededen aan het onderzoek. Er is minder gewicht gegeven aan de antwoorden van groepen inwoners die verhoudingsgewijs vaker meededen aan het onderzoek.
- Om de betrouwbaarheid van de resultaten en de privacy van de respondenten te waarborgen, worden resultaten alleen getoond als een minimum van **50** respondenten de vraag heeft ingevuld.
- Alle resultaten in deze rapportage zijn afgerond op hele percentages. Daardoor kan het voorkomen dat percentages niet optellen tot het totaal.
- Verschillen over de tijd (in jaren), tussen groepen en gebieden worden aangemerkt als 'verschil' als de tijd, groepen en gebieden minstens **3** procentpunten van elkaar verschillen op basis van de niet-afgeronde percentages. Verschillen van minder dan 3 procentpunten duiden we aan als 'gelijk'.

Meer informatie over hoe het onderzoek is uitgevoerd, is te vinden op de website van [Monitorgezondheid](#). Daar is ook een inlijsting te vinden van de vragenlijst.

Achtergrond-kenmerken

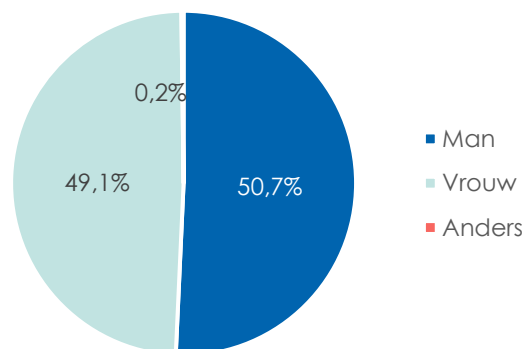
Deelnemers

In de gemeente deden 832 mensen mee aan de Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022. Dit is een respons van **30%**. Voor het begrip van de onderzoeksresultaten is het goed om te weten wie er hebben meegedaan aan het onderzoek.

Geslacht

Na weging van de onderzoeksresultaten (een correctiemethode bij kwantitatief onderzoek) bestond bijna de helft van de deelnemers uit vrouw en de helft uit man. Een klein deel identificeert zich als non-binair of anders (**0,2%**).

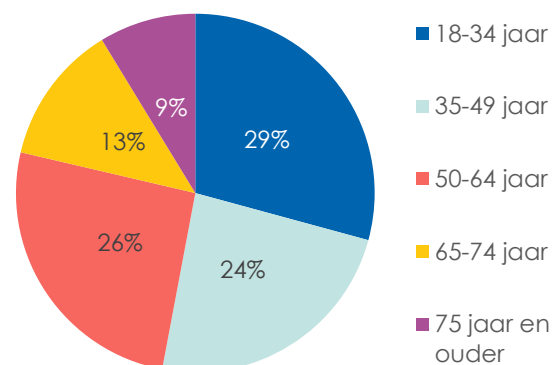
Gender deelnemers

Leeftijdsverdeling

Na weging van de onderzoeksresultaten is de groep 18-34-jarigen het grootst in de gemeente.

Leeftijdsverdeling deelnemers

Opleidingsniveau

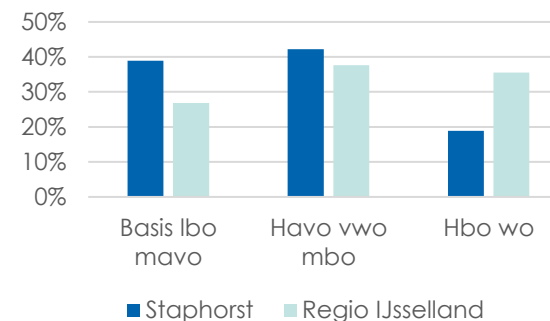
Een van de kenmerken die iets zegt over de sociaaleconomische positie van de respondenten, is het opleidingsniveau. Dit kenmerk laat regelmatig een verband zien met gezondheidsuitkomsten.

Het opleidingsniveau is gemeten door te vragen naar de hoogst afgeronde opleiding:

- Geen opleiding, basisonderwijs, lbo, mavo
- Havo, vwo, mbo
- Hbo, wo

Onder de gewogen deelnemers heeft **39%** geen opleiding, basisonderwijs, lbo of mavo. **42%** heeft een havo-, vwo- of mbo-diploma en **19%** is in het bezit van een hbo- of wo-diploma.

Opleidingsniveau deelnemers

Inkomen

In de gemeente heeft **5%** van de inwoners van 18 jaar en ouder een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Dit is gelijk aan de regio (**7%**) en minder dan in Nederland (**8%**). Ten opzichte van 2020 is het percentage inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum gelijk gebleven.

Kwaliteit van leven

Gezondheidsbeleving

Gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte. De gezondheidsbeleving is daarom een belangrijke maat om de algemene gezondheid te meten onder de bevolking. Mensen kunnen zelf het beste aangeven hoe zij hun eigen gezondheid ervaren.

Moeite met rondkomen

Moeite met rondkomen heeft impact op de gezondheid en het welzijn van mensen. Het kan het dagelijks leven en de leefomstandigheden op een negatieve manier beïnvloeden. Tegelijkertijd kan een slechtere gezondheid leiden tot financiële problemen, door het maken van zorgkosten of minder moeten gaan werken.

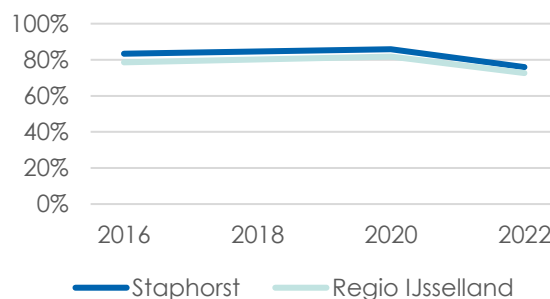
Langdurige ziekten en aandoeningen

Met name op latere leeftijd krijgen mensen te maken met langdurige ziekten of aandoeningen, zoals hart- en vaatziekten, diabetes, kanker en artrose. Met de toenemende vergrijzing neemt ook het aantal mensen met een langdurige ziekte of aandoening toe. Voorkomen van ziekten en aandoeningen is van belang voor een goede kwaliteit van leven en het verminderen van het zorggebruik.

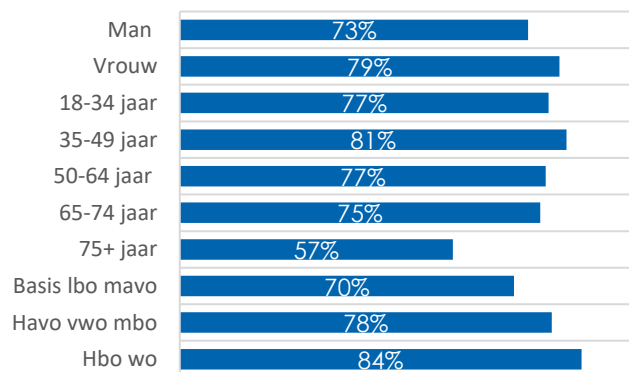
Ervaren gezondheid

In de gemeente ervaart **76%** van de inwoners van 18 jaar en ouder de eigen gezondheid als (zeer) goed. Dat is meer dan in de regio (**73%**) en meer dan in Nederland (**70%**). De ervaren gezondheid is gedaald ten opzichte van 2020 (**86%**). In het eerste coronajaar werd de gezondheid juist vaker als (zeer) goed ervaren dan in de jaren ervoor. Vrouwen, 35-49-jarigen Mannen, en inwoners met een hbo of wo opleiding ervaren hun gezondheid het vaakst als (zeer) goed.

Ervaart gezondheid als (zeer) goed

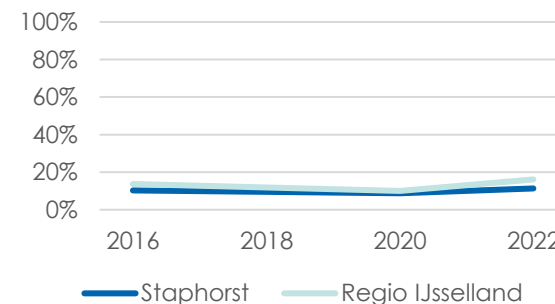
Ervaart gezondheid als (zeer) goed

Moeite met rondkomen

11% van de inwoners van de gemeente heeft enige tot grote moeite met rondkomen. Dat is minder dan in de regio (**16%**) en minder dan in Nederland (**19%**). Mannen en 18-34-jarigen hebben vaker moeite met rondkomen. Ten opzichte van 2020 is het percentage inwoners dat moeite heeft met rondkomen gelijk gebleven.

Moeite met rondkomen

Langdurige ziekten en aandoeningen

Het percentage inwoners met een langdurige ziekte of aandoening is ten opzichte van 2020 gelijk gebleven (**24%**). Dit is lager dan in de regio (**30%**) en in Nederland (**33%**). Niet iedereen met een langdurige ziekte of aandoening heeft hier ook daadwerkelijk last van. Het is belangrijk om te kijken naar het percentage mensen dat beperkt is in het dagelijks leven door de gezondheid. In de gemeente is **3%** (ernstig) beperkt in het dagelijks leven vanwege problemen met hun gezondheid. Dat is gelijk aan de regio (**3%**) en gelijk aan Nederland (**4%**).

Mentaal welbevinden

In de landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024 is extra aandacht gekomen voor de mentale gezondheid. Mentale gezondheid is een van de thema's in Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Aan het begin van de coronaperiode werd duidelijk dat de pandemie invloed heeft op de mentale gezondheid van mensen.

Psychische klachten

Psychische klachten zijn gevoelens van zenuwachtigheid, onrustigheid of somberheid.

Angst en depressie

Angststoornissen en depressiviteit zijn de meest voorkomende psychische stoornissen en kunnen mensen ernstig beperken in hun functioneren.

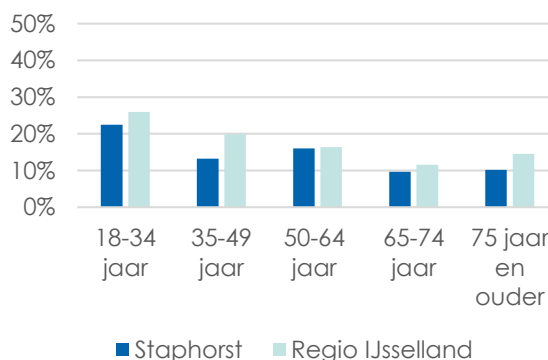
Suicidegedachten

Suicide is het opzettelijk een einde maken aan het eigen leven. Suicide wordt ook wel zelfdoding genoemd. Suicidegedachten leiden niet altijd tot suïcidepogingen. Bij mannen komt zelfdoding vaker voor dan bij vrouwen.

Psychische klachten

In de gemeente heeft **16%** van de inwoners van 18 jaar en ouder psychische klachten. Dit is gelijk aan de regio (**19%**) en minder dan in Nederland (**21%**). Vooral 18-34-jarigen hebben psychische klachten. Vrouwen hebben vaker psychische klachten dan mannen.

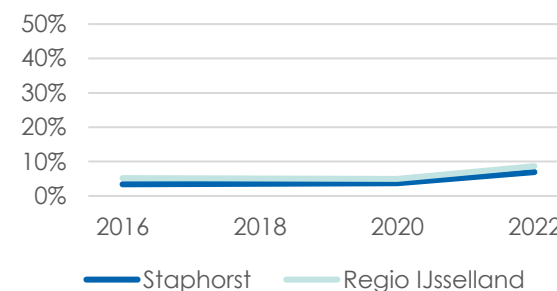
Heeft psychische klachten

Angst en depressie

Van de inwoners van de gemeente heeft **7%** de laatste vier weken een hoog risico op een angststoornis of depressie. Dit is gelijk aan de regio (**9%**) en gelijk aan Nederland (**10%**). In 2022 is dit percentage gestegen ten opzichte van 2020 (**4%**).

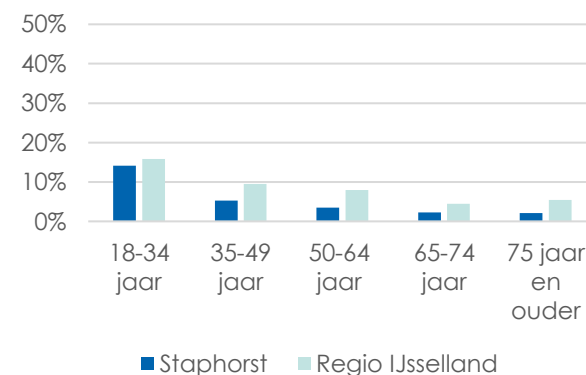
Heeft een hoog risico op een angststoornis of depressie

Suicidegedachten

In de laatste twaalf maanden heeft **7%** van de inwoners van de gemeente een enkele keer of zelfs vaak, serieus nagedacht over suïcide. Mannen hebben vaker suïcidegedachten dan vrouwen. Bij 18-34-jarigen komen deze gedachten vaker voor dan bij 65-plussers.

Heeft er het laatste jaar serieus over gedacht een eind te maken aan eigen leven

Mentaal welbevinden

Stress

Iedereen ervaart weleens stress. Acute stress zorgt ervoor dat we zo goed mogelijk kunnen functioneren in een spannende situatie. Als men langdurig stress heeft kan dit echter leiden tot psychische klachten of een burn-out.

Regie over eigen leven

Mensen die ervaren dat ze zelf de regie over het eigen leven hebben, zijn vaak beter in staat om met tegenslagen om te gaan, zijn zelfredzamer en hebben minder last van stress.

Veerkracht

Binnen het concept positieve gezondheid wordt gezondheid o.a. gezien als de veerkracht van mensen om zich aan te passen aan wat zich in het leven voordoet. Veerkracht is het vermogen om te herstellen van stress en tegenslagen.

Stress

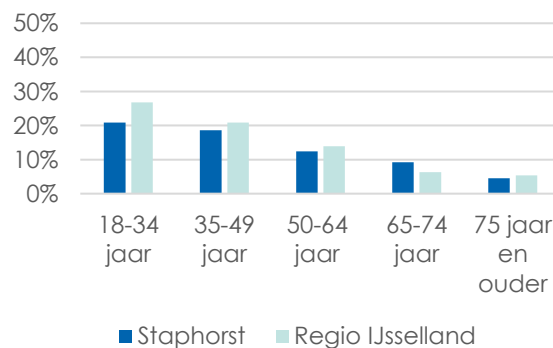
In de gemeente ervaart **15%** van de inwoners van 18 jaar en ouder (heel) veel stress op één of meerdere gebieden. **9%** van de inwoners ervaart stress op twee of meer gebieden. Dit is minder dan in de regio (**13%**) en minder dan in Nederland (**16%**).

Top 5 bronnen van stress in de gemeente:

1. Werk (**7%**)
2. Familie of vrienden (**6%**)
3. Gezondheid (**4%**)
4. Studie (**4%**)
5. Geldzaken (**4%**)

Er is een duidelijk verband met leeftijd: 18-34-jarigen en 35-49-jarigen ervaren het meest stress.

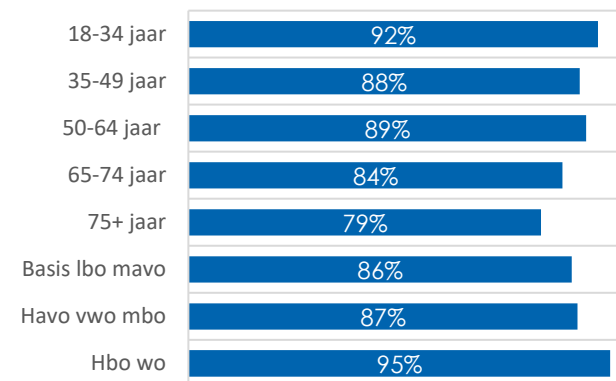
Heeft (heel) veel stress ervaren op één of meerdere gebieden

Regie over eigen leven

88% van de inwoners geeft aan voldoende regie over het eigen leven te hebben. Dit is gelijk aan de regio (**89%**). Ouderen van 75 jaar of ouder hebben het minste regie over het eigen leven (**79%**). Het percentage dat aangeeft voldoende regie over het eigen leven te hebben is gedaald ten opzichte van 2020 (**93%**).

Voldoende regie over eigen leven

Veerkracht

81% van de inwoners scoort gemiddeld/hoog op veerkracht. Dit is gelijk aan de regio en in Nederland (**83%**). 75-plussers en inwoners met basisonderwijs, lbo of mavo-opleiding hebben minder vaker een boven gemiddelde veerkracht.

Zingeving

Zingeving

Zingeving gaat over hoeveel vertrouwen mensen hebben in hun eigen toekomst. Het gaat over levenslust, **gelukkig zijn** en een **zinnol leven**.

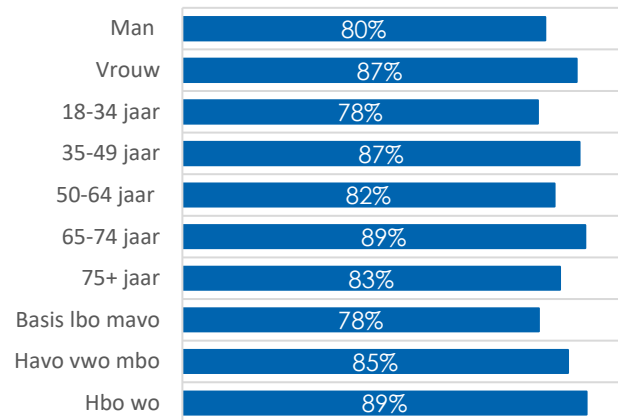
Het hebben van een **richting** en een **doel** in het leven valt ook onder zingeving.

Het ervaren van zingeving draagt bij aan gezondheid en welzijn.

Zinnolheid

De meeste inwoners van 18 jaar en ouder van de gemeente (**83%**) vinden het leven zinnol. Dit is gelijk aan de regio (**83%**). Meer vrouwen dan mannen vinden het leven zinnol. Qua leeftijd vinden vooral 35-49-jarigen en 65-74-jarigen het leven zinnol. Inwoners die een hbo of wo-opleiding hebben gevolgd, vinden het leven vaker zinnol (**89%**) dan inwoners met een havo, vwo of mbo-opleiding (**85%**) of inwoners met basisonderwijs, lbo of mavo-opleiding (**78%**).

Vindt het leven zinnol

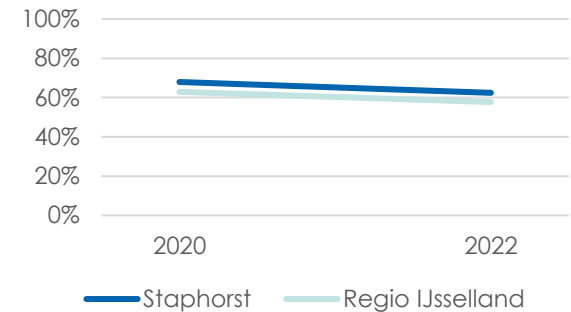
Richting en doel

Van de inwoners van 18 jaar en ouder in de gemeente geeft **75%** aan dat ze het gevoel hebben een richting en een doel te hebben in hun leven. Dit is meer dan in de regio (**72%**). Vrouwen, 35-49-jarigen en inwoners met een hbo of wo-opleiding geven het vaakst aan dat ze richting en doel in hun leven hebben.

Geluk

Van de inwoners van 18 jaar en ouder voelt **62%** zich gelukkig (geeft geluk een cijfer 8 of hoger). In de regio ligt dit percentage op **58%**. 18-34-jarigen en 75-plussers voelen zich minder vaak gelukkig dan de andere leeftijdsgroepen. Het percentage inwoners dat zich gelukkig voelt is gedaald ten opzichte van 2020 (**68%**).

Voelt zich gelukkig

Meedoen in de samenleving heeft een positief effect op gezondheid. Meedoen kan onder andere door (vrijwilligers)werk, deelnemen aan sport, verenigingen, mantelzorg of actief zijn in de buurt.

Contact met buren

Sociale contacten en steun hebben een positieve invloed op gedrag en (mentale) gezondheid.

Eenzaamheid

Eenzaamheid is een grote risicofactor voor ziekte. Sociale contacten en steun hebben een positieve invloed op gedrag en (mentale) gezondheid. Sinds enkele jaren is 'Eén tegen eenzaamheid' een landelijke coalitie om eenzaamheid te verminderen. Vaak wordt dit ook opgepakt op lokaal niveau en het is ook een van de thema's binnen GALA.

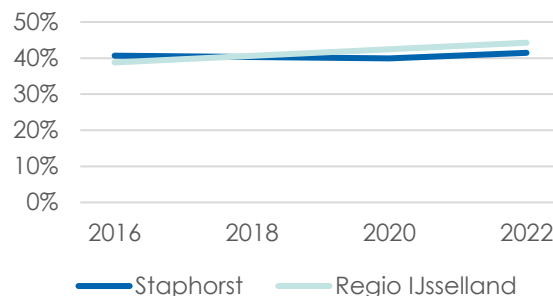
Contact met buren

Van de inwoners van 18 jaar en ouder heeft **64%** minstens 1 keer per week contact met de buren. Dit is gelijk aan de regio (**62%**). Inwoners van 65 jaar en ouder (**77%**) hebben vaker wekelijks contact dan 18-65-jarigen (**60%**).

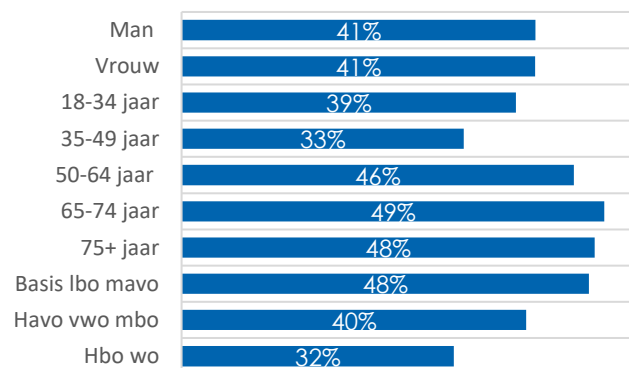
Eenzaamheid

Eenzaamheid komt veel voor. In de gemeente voelt **41%** van de inwoners van 18 jaar en ouder zich matig tot (zeer) ernstig eenzaam. Dat is gelijk aan de regio (**44%**) en minder dan in Nederland (**49%**). **4%** voelt zich zeer ernstig eenzaam. Eenzaamheid komt bij 65-plussers en inwoners met basisonderwijs, lob of mavo-opleiding het vaakst voor. Ten opzichte van 2016 (**41%**) en 2020 (**40%**) blijft eenzaamheid gelijk.

Is eenzaam

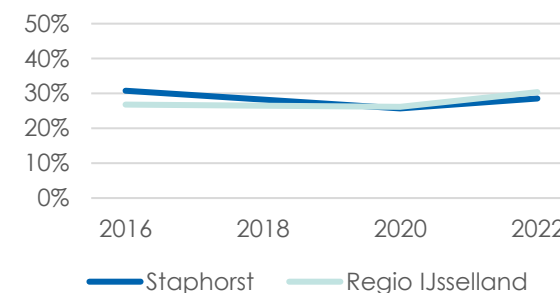

Is eenzaam

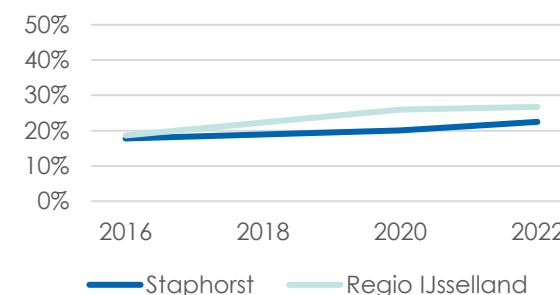

Binnen eenzaamheid wordt onderscheid gemaakt tussen sociale en emotionele eenzaamheid. Sociale eenzaamheid betreft onvoldoende contacten met andere personen in de naaste omgeving. Emotionele eenzaamheid gaat over het gemis van een intieme band. In de gemeente is **28%** van de inwoners van 18 jaar en ouder sociaal eenzaam. **22%** is emotioneel eenzaam.

Sociaal eenzaam

Emotioneel eenzaam

Van de inwoners in de gemeente mist **5%** emotionele steun. Dat is gelijk aan de regio (**4%**) en gelijk aan Nederland (**6%**).

In het GALA is het versterken van de sociale basis een thema. De sociale basis werkt niet zonder betrokken inwoners, vrijwilligers, mantelzorgers en partnerorganisaties in de gemeente, wijken en kernen.

Mantelzorg

Mantelzorg is de zorg die iemand geeft aan een bekende uit zijn of haar omgeving die voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt is. Dit kan een partner, kind of vriend zijn. Iemand is mantelzorger als de zorg minimaal drie maanden duurt of als degene zorg biedt voor minimaal acht uur per week.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is werk dat in enig georganiseerd verband, onverplicht en onbetaald wordt verricht ten behoeve van anderen of de samenleving. Vrijwilligerswerk houdt de samenleving als geheel én de vrijwilliger zelf gezond en veerkrachtig. Waar mensen zich vrijwillig inzetten voor een ander en de samenleving ontstaat sociale verbinding.

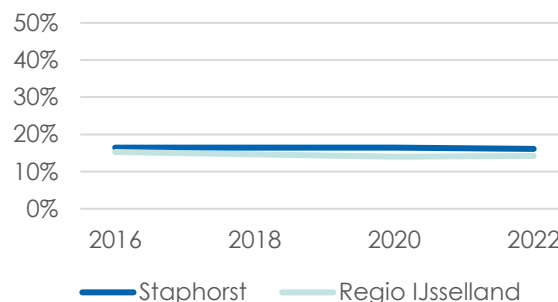
Buiten de samenleving staan

Vooral bij het ouder worden, hebben mensen het gevoel dat ze steeds meer buiten de samenleving staan en dat ze geen zinvol en erkend leven meer leiden.

Mantelzorg geven

In de gemeente is **16%** van de inwoners van 18 jaar en ouder mantelzorger. Dat is gelijk aan de regio (**14%**) en gelijk aan Nederland (**13%**). Mantelzorgers zijn vaker vrouwen en 50-64-jarigen. Ten opzichte van 2020 is het percentage mantelzorgers in de gemeente gelijk gebleven.

Mantelzorger (minimaal 3 maanden en/of minimaal 8 uur per week)

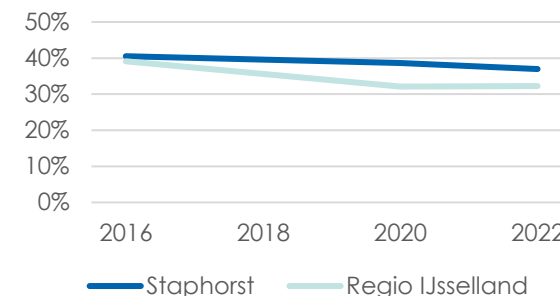

Intensief en langdurig zorgen kan als zwaar worden ervaren. Van de mantelzorgers in de gemeente voelt **11%** zich tamelijk zwaar tot overbelast. Dit is minder dan in de regio (**16%**) en minder dan in Nederland (**19%**).

Vrijwilligerswerk

37% van de inwoners van de gemeente doet vrijwilligerswerk. Dat is meer dan in de regio (**32%**) en meer dan in Nederland (**25%**). Meer vrouwen, 35-49-jarigen, 50-64-jarigen, 65-74-jarigen en inwoners met een hbo of wo-opleiding doen vrijwilligerswerk. Na een daling in het percentage vrijwilligers in 2020 vanwege de coronalockdown is het percentage gedaald ten opzichte van 2020 (**39%**) en 2016 (**41%**).

Doet vrijwilligerswerk

Buiten de samenleving staan

27% van de inwoners van de gemeente heeft wel eens het gevoel buiten de samenleving te staan. Dat is gelijk aan de regio (**28%**). Dit percentage is gestegen ten opzichte van 2020 (**15%**).

Lichaamsfuncties

Overgewicht

Overgewicht (BMI van 25 of hoger) is na roken de belangrijkste oorzaak van ziekten in Nederland. Het terugdringen van overgewicht is dan ook een van de speerpunten. Het streven is dat het percentage volwassenen met overgewicht in 2040 is gedaald van 49% naar 38%. Om dat te bereiken wordt onder meer ingezet op het stimuleren van **sporten en bewegen**. In 2040 moet 75% van de Nederlanders voldoen aan de Beweegrichtlijn.

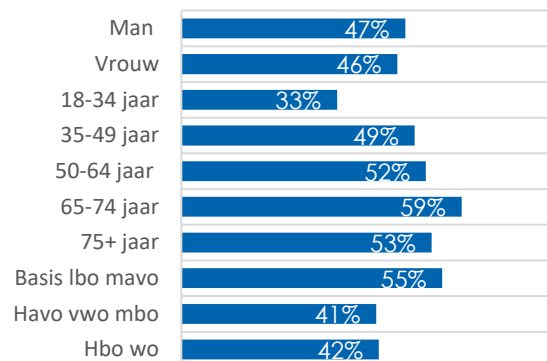
Overgewicht

In de gemeente heeft **47%** van de inwoners van 18 jaar en ouder overgewicht: **36%** matig overgewicht en **11%** ernstig overgewicht. Dit is minder dan in de regio (**50%**) en minder dan in Nederland (**50%**). Overgewicht komt vaker voor bij 50-plussers en bij inwoners met basisonderwijs, lbo of mavo-opleiding. Sinds 2020 is het percentage inwoners met overgewicht gelijk gebleven.

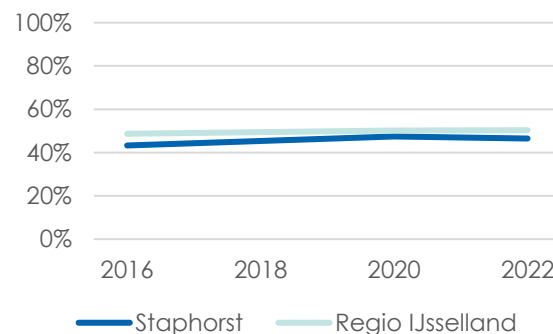
Vallen

22% van de inwoners van de gemeente is in de afgelopen drie maanden gevallen. Dit is gelijk met de regio (**21%**). Het percentage inwoners dat in de afgelopen drie maanden is gevallen, is gestegen ten opzichte van 2020 (**16%**).

Heeft overgewicht (BMI ≥ 25)

Heeft overgewicht (BMI ≥ 25)

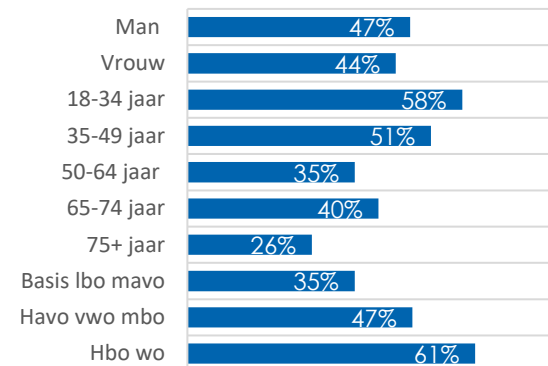

Sporten en bewegen

45% van de inwoners sport minstens één keer per week. Dat is minder dan in de regio (**52%**) en minder dan in Nederland (**54%**). Van de inwoners is **25%** lid van een sportvereniging, dit is minder dan in de regio (**28%**). Inwoners die een hbo of wo opleiding hebben gevolgd, sporten vaker wekelijks en zijn vaker lid van

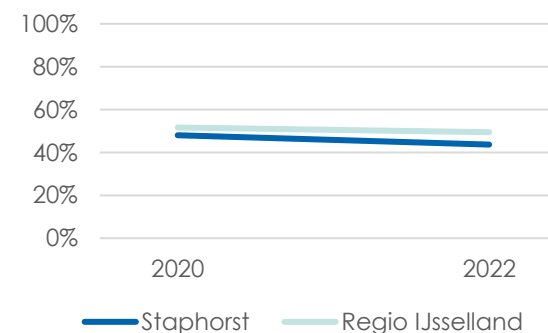
een sportvereniging. Lidmaatschap en wekelijks sporten nemen af naarmate de leeftijd stijgt.

Sport wekelijks

Van de inwoners voldoet **44%** aan de Nederlandse Beweegrichtlijn. Dit is minder dan in de regio (**49%**) en minder dan in Nederland (**47%**). 75-plussers en inwoners die een hbo of wo opleiding hebben afgerond, voldoen minder vaak aan de beweegrichtlijn. Het percentage inwoners dat voldoende beweegt, is ten opzichte van 2020 gedaald.

Voldoet aan beweegrichtlijn

Lichaamsfuncties

Alcohol en roken

Samen met overgewicht zijn problematisch alcoholgebruik en roken de speerpunten van het Nationaal Preventieakkoord. Het doel is om in 2040 een rookvrije generatie te hebben en overmatig alcoholgebruik te verminderen van 8,8% naar 5%.

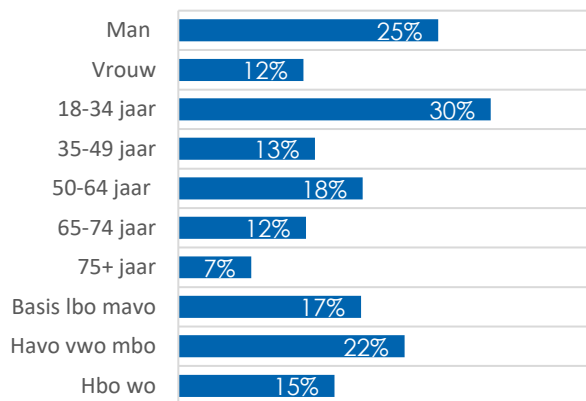
De definitie van 'overmatig alcoholgebruik' is voor vrouwen meer dan 7 glazen en voor mannen meer dan 14 glazen alcohol per week.

Alcoholgebruik

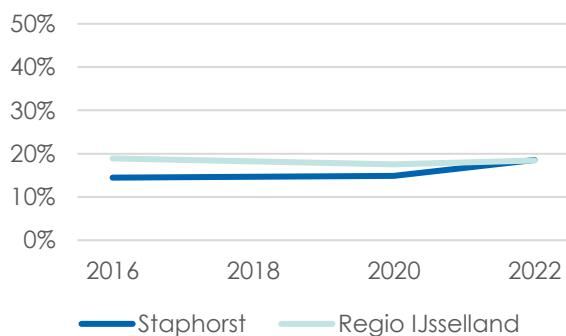
77% van de inwoners van 18 jaar en ouder drinkt alcohol. Dit is minder dan in de regio (**80%**) en gelijk aan Nederland (**79%**). Meer mannen dan vrouwen drinken alcohol en qua leeftijd drinken 50-plussers minder alcohol dan de jongere leeftijdsgroepen. Inwoners met basisonderwijs, lbo of mavo-opleiding drinken ook minder alcohol.

In de gemeente is **19%** van de inwoners een 'overmatige drinker'. In de regio ligt dit percentage op **18%** en in Nederland op **17%**. Vooral 18-34-jarigen (**30%**) en mannen (**25%**) drinken vaker overmatig. Het percentage overmatige drinkers is gestegen ten opzichte van 2020 (**15%**).

Overmatige drinker

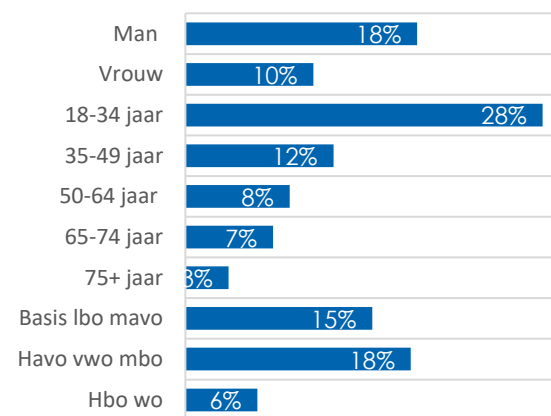
Overmatige drinker

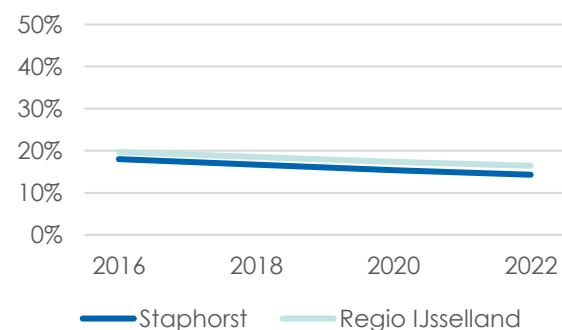
Roken

14% van de inwoners van de gemeente rookt. Dit is gelijk aan de regio (**16%**) en gelijk aan Nederland (**17%**). Ten opzichte van 2020 is het percentage rokers gelijk gebleven (**15%**). Over het algemeen roken meer mannen dan vrouwen. Ook roken er meer 18-34-jarigen. Inwoners met een hbo of wo-opleiding en 75-plussers roken het minst (**3%** en **6%**).

Rookt

Rookt

Gezonde leefomgeving

Gezonde en groene omgeving

Een groene omgeving bevordert de gezondheid op verschillende manieren. Door “zichtbaar groen”, zoals weilanden en moestuinen, voelen mensen zich gezonder en komen klachten over angst en depressie en hart- en vaatziekten minder voor. “Gebruiksgroen”, zoals bossen en parken, nodigt uit tot bewegen, zoals fietsen en wandelen.

Geluidhinder

Geluid is een van de factoren die een belangrijke rol speelt in de kwaliteit van de leefomgeving. Geluid kan leiden tot genot, maar kan ook direct en indirect leiden tot hinder en gezondheidsklachten zoals slaapverstoring en verstoring van concentratie en (psycho)somatische reacties, zoals een verhoogde bloeddruk en toename in stresshormonen.

Veiligheid

Mensen die zich niet veilig voelen hebben de neiging zoveel mogelijk onveilige situaties te gaan vermijden, waardoor ze minder participeren in de maatschappij. Het gevoel van onveiligheid kan onder andere worden veroorzaakt door de aanwezigheid van criminaliteit of overlast gevende jongeren, of door onveilige verkeerssituaties.

Gezonde en groene omgeving

92% van de inwoners van 18 jaar en ouder geeft aan dat er voldoende mogelijkheden in de buurt zijn om te wandelen en **96%** van de inwoners van 18 jaar en ouder geeft aan dat er voldoende mogelijkheid is om te fietsen in de buurt. In de regio liggen deze percentages respectievelijk op **91%** en **93%**. Voldoende groen in de buurt wordt door **86%** van de inwoners van 18 jaar en ouder in de gemeente ervaren ten opzichte van **80%** in de regio. In 2020 lag dit percentage voor de gemeente op **80%** en voor de regio op **74%**.

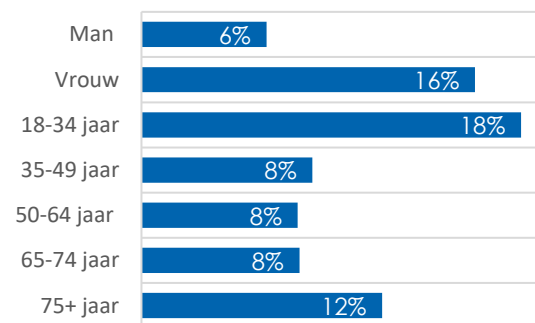
Geluidhinder

Ernstige geluidhinder ervaren inwoners van 18 jaar en ouder het vaakst van wegverkeer < 50 km/u (**26%**). Ouderen (**32%**) ervaren vaker deze overlast dan volwassenen (**24%**). Daarnaast ervaart **25%** van de inwoners ernstige hinder van wegverkeer > 50 km/u en **24%** van brommers/scooters. Ten opzichte van 2020 is het percentage inwoners dat geluidhinder van wegverkeer en brommers/scooters ervaart gestegen.

Veiligheid

In de gemeente geeft **5%** van de inwoners van 18 jaar en ouder aan zich overdag weleens onveilig te voelen, dit is gelijk aan de regio (**7%**). **11%** geeft aan zich 's avonds of 's nachts weleens onveilig te voelen, dit is minder dan in de regio (**16%**). Vooral vrouwen en 18-34-jarigen voelen zich weleens onveilig, met name 's avonds en 's nachts.

Voelt zich wel eens onveilig 's avonds of 's nachts

Gezondheidsklachten tijdens de coronapandemie

Twee jaar lang was Nederland in de greep van het coronavirus. Om verspreiding van het virus tegen te gaan, werden van maart 2020 tot maart 2022 maatregelen genomen zoals lockdowns en anderhalve meter afstand. Sommige mensen moesten in quarantaine, werden opgenomen in het ziekenhuis of zijn overleden.

Niet-specifieke gezondheidsklachten

Na ingrijpende gebeurtenissen kunnen mensen bepaalde gezondheidsklachten ontwikkelen die moeilijk te diagnosticeren zijn. Zo kan het zijn dat inwoners ingrijpende gebeurtenissen hebben meegemaakt tijdens de coronapandemie, die gezondheidsklachten veroorzaken. De klachten kunnen meerdere orgaansystemen betreffen, zoals het hart- en vaatstelsel of het zenuwstelsel. De oorzaak van de klachten is vaak onbekend of onduidelijk, ook na bezoek aan een arts.

Langdurige klachten na coronabesmetting

Post-COVID of long COVID refereren aan langdurige klachten nadat iemand besmet is geweest met het SARS CoV-2 virus ('coronavirus'). Als deze klachten minimaal drie maanden aanhouden, dan is er sprake van post-COVID. De klachten die mensen rapporteren zijn heel divers en gaan vaak gepaard met vermoeidheid en concentratie- en geheugenproblemen.

Niet-specifieke gezondheidsklachten

91% van de inwoners rapporteert een of meer gezondheidsklachten in de laatste maand. Dit is gelijk aan de regio (**93%**) en minder dan in Nederland (**94%**). **49%** heeft chronisch last van klachten (langer dan zes maanden) en **42%** heeft in het laatste jaar de huisarts bezocht voor deze klachten. In de regio liggen deze percentages respectievelijk op **60%** en **52%**. In Nederland op **64%** en **56%**.

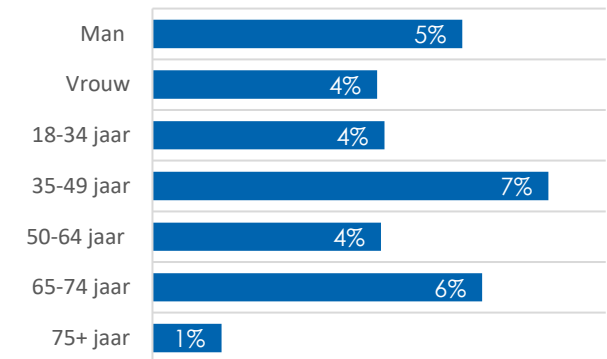
De meest genoemde klachten die langer dan zes maanden duren zijn:

- Moeheid (**17%**)
- Nek- of schouderklachten (**17%**)
- Rugklachten (**17%**)

Langdurige klachten na coronabesmetting

In de gemeente heeft **7%** van de inwoners van 18 jaar en ouder nog last van klachten ten gevolge van een besmetting met het coronavirus. Dit is gelijk aan de regio en Nederland (**9%**). **5%** van de inwoners van 18 jaar en ouder heeft nog last van langdurige klachten (meer dan drie maanden) na een coronabesmetting, vergelijkbaar met de regio en Nederland.

Drie maanden na besmetting nog klachten

35-49-jarigen rapporteren het vaakst langdurige klachten.

Gevolgen coronaperiode

Positieve en negatieve gevolgen

De coronapandemie en de maatregelen om de verspreiding van het virus tegen te gaan, hebben een grote impact op de maatschappij. Zowel positieve als negatieve gevolgen worden ervaren.

Heftige gebeurtenissen

Sommige gebeurtenissen zijn zo heftig dat mensen hulp en ondersteuning nodig hebben.

Uitgestelde zorg

In de coronaperiode stond de zorg onder grote druk en werd sommige zorg uitgesteld. Een deel van deze zorg moet nog worden ingehaald.

Positieve en negatieve gevolgen

In de gemeente ervaart **57%** van de inwoners van 18 jaar en ouder positieve en/of negatieve gevolgen van de coronaperiode. In de regio is dit **66%**.

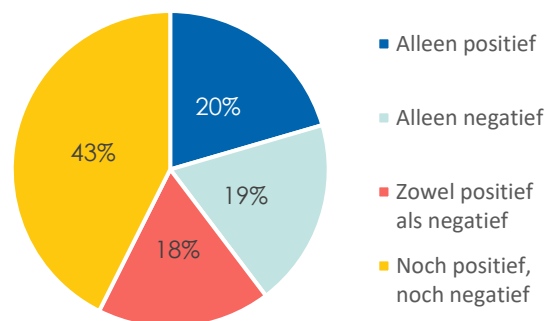
Top 3 **positieve** gevolgen:

1. Meer rust (**12%**)
2. Ik beweeg meer (**12%**)
3. Meer tijd voor gezin, familie of vrienden (**11%**)

Top 3 **negatieve** gevolgen:

1. Minder contact met familie of vrienden (**13%**)
2. Ik beweeg minder (**9%**)
3. Ik zit minder goed in mijn vel (**7%**)

Ervaren gevolgen van coronaperiode

Heftige gebeurtenissen

60% van de inwoners maakte in de coronaperiode een heftige gebeurtenis mee. Dit is minder dan in de regio (**67%**) en in Nederland (**69%**). **25%** van de inwoners heeft daar nog last van. **2%** van de inwoners heeft er nog zoveel last van dat ze een verhoogd risico hebben op PTSS.

Een deel van de heftige gebeurtenissen die men meemaakte in de coronaperiode, had te maken met het virus en de maatregelen. **49%** van de inwoners maakte een heftige *coronagerelateerde* gebeurtenis mee. Dit is minder dan in de regio (**56%**) en in Nederland (**59%**). **16%** heeft daar nog last van, vooral van het meemaken van:

1. Angst voor zichzelf of naaste om corona te krijgen (**10%**)
2. Door de coronamaatregelen geen afscheid kunnen nemen van iemand die is overleden (**4%**)
3. Het overlijden van een naaste aan corona (**4%**)

1% van de inwoners heeft een verhoogd risico op PTSS door het meemaken van een heftige coronagerelateerde gebeurtenis.

Uitgestelde zorg

12% van de inwoners had tijdens de coronaperiode zorg nodig van bijvoorbeeld de huisarts of psycholoog, maar ontving die zorg niet of pas later. **2%** van de inwoners heeft de zorg nog niet ontvangen, maar deze wel nodig. Dat is gelijk aan de regio (**3%**) en gelijk aan Nederland (**3%**).

3% van de inwoners die tijdens de coronaperiode te maken had met uitgestelde zorg, ervaart daar nu nog negatieve gevolgen van, zoals (meer) klachten of stress. Dat is gelijk aan de regio (**3%**) en gelijk aan Nederland (**3%**).

Contact

Heeft u vragen over het onderzoek of hulp nodig bij de duiding van de cijfers?
Neem dan contact op met Team Beleidsadvies & Onderzoek via onderzoek@ggdijsseiland.nl

Heeft u vragen over hoe u de cijfers kunt gebruiken in het lokale gezondheidsbeleid?
Neem dan contact op met de accounthouder van uw gemeente.

Uitgave: GGD IJsselland
Datum: 20 juni 2023

Het overnemen van gegevens uit deze publicatie is toegestaan met bronvermelding.
Meer cijfers en publicaties over de gezondheid van de inwoners zijn te vinden op www.ijssellandscan.nl.

